

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวหอมหวล มีเกิด

006295

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

OPINIONS ON CIVICS TEXTBOOKS AT THE UPPER
SECONDARY LEVEL

Miss Homhuan Meekerd

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการทรวจวิทยานิพนธ์... อ.ดร.วิเศษ... อ.ดร.อ.สง.พ. ประธานกรรมการ

... อ.ดร.อ.สง.พ. กรรมการ

... อ.ดร.อ.สง.พ. กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ

นางสาวหอมทวล มีเกิด

แผนกวิชา

มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา

๒๕๑๗

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้ได้ ในโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๑๗ ในด้านคุณภาพการจัดทำรูปแบบ ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอน และจิตวิทยาการเรียนรู้ ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ความยากง่ายของเนื้อหา ปริมาณของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา กับสภาพสังคมปัจจุบัน สาระความรู้ สาระค่านิยม คติ-ปฏิบัติ และสาระทัศนคติ ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น ครูและนักเรียนที่ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของแบบเรียน ก็จะสามารถปรับปรุงการสอน และการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

วิธีดำเนินการ

๑. ศึกษาแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง ๓ เล่มซึ่ง
กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ได้ในโรงเรียน แบบเรียนเล่มหนึ่งศึกษาโดยใช้ความ
คิดเห็นของครูและนักเรียน ส่วนแบบเรียนอีกสองเล่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาคำ
เอง และเสนอผลในรูปของการบรรยาย

๒. ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียนโดย
การส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำนวน ๓๒ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒๔๐ คน ในโรงเรียน
รัฐบาล ๑ โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนอาชีวศึกษารวม ๒๐ แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ นำข้อมูลที่ได้มาหาการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอ
ในรูปตารางและอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบเรียนที่ครูและนักเรียนใช้ คือ แบบเรียนของกรมวิชา-
การ ซึ่งเรียบเรียงโดย นายกระจำจ แมนญาติ และ ดร. วิจิตรวงศ์ ฤ ป้อมเพชร
ส่วนแบบเรียนหน้าที่พลเมืองอีกสองเล่ม ตัวอย่างประชากรที่ได้รับเลือกครั้งนี้ไม่ได้ใช้โดย
ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า แบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมีคุณภาพซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์
ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นอยู่ในระดับปานกลาง

ลักษณะของแบบเรียนที่ครูและนักเรียนต้องการคือ แบบเรียนที่มีภาพประกอบ บท
สรุปท้ายบท แบบฝึกหัด กิจกรรมเสนอแนะ ภาคผนวก ปกหนังสือควรมีลักษณะดึงดูดใจ การ
อธิบายควรใช้ภาษาที่รัดกุมชัดเจน ควรเพิ่มเติมรายละเอียดของบางเรื่องให้สอดคล้องกับ
สภาพสังคมปัจจุบัน

ส่วนแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองอีก ๒ เล่ม ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาคำ
เอง โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้คือ คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มของแบบเรียน คุณภาพด้านเนื้อหา
และอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน ปรากฏว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

Thesis Title : Opinions on Civics Textbooks at the Upper
Secondary Level.

Name : Miss Homhuan Meekerd
Department Secondary Education

Academic Year : 1974

ABSTRACT

Purpose;

The purpose of this research was to study teachers' and students' opinions on civics textbooks at the upper secondary level approved by the Ministry of Education during the academic year 1974. The following criteria were used for justification : the format; the relevance of the content to the psychology of learning, the curriculum, and the current issues; the difficulty and the quantity of the content; the knowledge, intellectual, and attitude components. The findings of this study would be valuable guidelines for the improvement of upper secondary civics textbooks. At the sametime, teachers and students who realized the strong and weakpoints of the textbooks they were using would be able to improve the teaching and learning.

Procedures

1. Studying thoroughly the three civics textbooks approved by the Ministry of Education. One was justified by the opinions of teachers and students. The other two were analyzed by the researcher,

and the results were reported in descriptive form.

2. Studying the opinions of teachers and students on the quality of the textbooks. Questionnaires were sent to thirty-two teachers who taught civics at the upper secondary level and to 240 mathayom - sukka five students in twenty government, private and vocational schools in Northeast. The obtained data were analyzed in percentage, means and standard deviations, and presented in tables with explanations.

The Findings.

The results of this research revealed that all teachers and students used only one textbook written by specialists appointed by the Ministry of Education named Nai Krajang Manyat and Dr. Wichitwong Na Pompetchr. None of the selected groups of population of this study used the other two civics textbooks. Teachers and students rated the quality of the civics textbook as moderate in relation to all of the guiding criteria.

Teachers' and students' suggestions on the textbook were as follows: the textbook should have pictures, conclusions, exercises, projects and activities, and appendixes; the cover should be more attractive; the style of writing should be clear; and some chapters should have more details dealing with current issues.

The other two civics textbooks were analyzed by the researcher. The criteria for justification were : the format, the quality of the content; the teaching and learning aids. It was apparent that the two textbooks were satisfactory qualified.

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยความเรียบร้อย
และประสบความสำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์
ดร. จรุงทัตน์ พุกกะมาน หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี
วาสนสมลิสหิ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต
อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วย
ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ที่กล่าวนาม
มานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณ Mr. Kenneth Pas ที่ได้ช่วยแก้ไขบทความ
อังกฤษ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ตลอดจนนักเรียนที่ได้ให้ความ
ร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความ
ช่วยเหลือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

ศูนย์วิทยุวิทยุ โทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑๒
	ขอบเขตของการวิจัย	๑๓
	ความจำกัดของการวิจัย	๑๔
	คุณค่าของการวิจัย	๑๕
	วิธีดำเนินการวิจัย	๑๖
	คำจำกัดความ	๑๗
๒	งานวิจัยและงานเขียนที่เกี่ยวข้อง	๑๘
๓	วิธีดำเนินงาน	๔๔
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๕	สรุป อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ	๑๔๒
	บรรณานุกรม	๑๖๑
	ภาคผนวก	๑๖๘
	ประวัติการศึกษา	๒๓๔

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	สิ่งที่ครูยึดเป็นหลักสำคัญในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	๕๑
๒	การเลือกแบบเรียนของครู	๕๒
๓	การรับการอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้แบบเรียนของครูสังคมศึกษาซึ่งจัด โดยหน่วยศึกษานิเทศก์	๕๓
๔	การใช้แบบเรียนในการสอนของครู	๕๕
๕	ประเภทของหนังสือและสื่อมวลชนที่ครูใช้ในการเตรียมการสอน วิชาหน้าที่พลเมือง	๕๖
๖	แหล่งที่ครูใช้สำหรับค้นคว้าหนังสืออ่านประกอบ	๕๗
๗	วิธีสอนวิชาหน้าที่พลเมืองโดยการใช้แบบเรียน	๕๘
๘	การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาต่าง ๆ	๕๙
๙	กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำในการเรียนการสอนหน้าที่พลเมือง	๖๐
๑๐	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในแบบเรียน	๖๑
๑๑	ความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบเรียน	๖๒
๑๒	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในส่วนที่ช่วยสร้างนิสัยและ ทัศนคติที่ดีแก่นักเรียน	๖๔
๑๓	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในส่วนที่ช่วยส่งเสริมทักษะแก่นักเรียน	๖๕
๑๔	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม ของแบบเรียน	๖๙
๑๕	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบ เรียนกับหลักการเรียนการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้	๗๕

๑๖	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับ หลักสูตร	๘๐
๑๗	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา .	๘๔
๑๘	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปริมาณของเนื้อหา	๘๗
๑๙	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในค่านความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	๘๐
๒๐	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในด้านการให้ สาระความรู้	๘๔
๒๑	ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในส่วนที่ให้สาระ ด้านสติปัญญา	๘๘
๒๒	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในส่วนที่ให้สาระด้านทัศนคติ .	๑๐๑
๒๓	ปีที่พิมพ์แบบเรียนที่นักเรียนใช้	๑๐๔
๒๔	การใช้หนังสือแบบเรียนของนักเรียนก่อนถึงชั่วโมงเรียน	๑๐๕
๒๕	ผลการอ่านหนังสือแบบเรียนของนักเรียน	๑๐๖
๒๖	เนื้อเรื่องในแบบเรียนที่นักเรียนสนใจ	๑๐๗
๒๗	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของวิชาหน้าที่พลเมือง	๑๐๘
๒๘	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีสอนหน้าที่พลเมือง	๑๑๐
๒๙	ลักษณะของแบบเรียนที่นักเรียนต้องการ	๑๑๑